

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Vývoj cen hutního materiálu v podniku

Zuzana Rybová

**Bakalářská práce
2015**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana Rybová**
Osobní číslo: **E12786**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a provoz podniku**
Název tématu: **Vývoj cen hutního materiálu v podniku**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce bude popsat hutní materiál a jeho cenový vývoj ve zvoleném časovém období včetně určení klíčových faktorů ovlivňující cenu této komodity ve vybraném podniku.

Osnova:

- Představení podniku.
- Charakteristika hutního materiálu.
- Cenový vývoj ve zvoleném časovém období.
- Vliv faktorů na cenu vybrané komodity.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

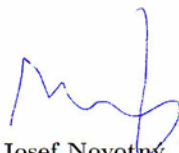
ROGERS, J. Žhavé komodity: jak může kdokoliv investovat se ziskem na světových trzích. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 240 s. ISBN 978-80-247-2342-6.

SHIPMAN, M. Komodity: jak investovat a vydělat. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007. 133 s. ISBN 978-80-251-1866-5.

SYNEK, M., KISLINGEROVÁ, E. Podniková ekonomika. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. 445 s. ISBN 978-80-7400-336-3.

VEBER, J., SRPOVÁ, J. Podnikání malé a střední firmy. 3. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 332 s. ISBN 978-80-247-4520-6.

VOCHOZKA, M., MULAČ, P. Podniková ekonomika. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 570 s. ISBN 978-80-247-4372-1.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Josef Novotný, Ph.D.

Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 29. září 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2015

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2015

Zuzana Rybová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Josefovi Novotnému, Ph.D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Také bych ráda poděkovala zaměstnancům ze společnosti JIRY, spol. s.r.o. za ochotu a za poskytnutí potřebných údajů pro vypracování této bakalářské práce.

ANOTACE

Cílem této práce je popsat vývoj cen hutního materiálu ve zvoleném časovém období ve vybraném podniku včetně faktorů, které tento vývoj ovlivňují.

Teoretická část práce je zaměřena na základní pojmy, jako je např. podnik a vývoj cen. Také jsou zde uvedeny funkce burzy, popis komoditních burz a komodit.

Praktická část je soustředěna na představení vybrané společnosti, charakteristiku a cenový vývoj hutního materiálu ve zvoleném časovém období. Dále je zde určení klíčových faktorů ovlivňujících cenu této komodity ve zkoumaném podniku.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hutní materiál, cena, podnik, komoditní burza, komodity, komoditní burzy, vývoj cen.

TITLE

The development of prices of metallurgical material in a company

ANNOTATION

The aim of this thesis is to describe the development of prices of metallurgical material in a selected company during a selected time period, including the factors influencing this development.

The theoretical part is focused on basic terms, such as a company and price development. There are also listed functions of an Exchange, the description of some commodity exchanges and commodities.

The practical part focuses on the presentation of the selected company and the characteristics and price development of metallurgical material in the selected time period. One can also find here an identification of key factors influencing the price of this commodity in the studied company.

KEYWORDS

Metallurgical material, price, company, commodity exchange, commodity exchanges, price development.

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 ZÁKLADNÍ POJMY	11
1.1 PODNIK, PODNIKÁNÍ, PODNIKATEL.....	11
1.2 CENA	12
2 BURZA	14
2.1 FUNKCE BURZY	14
3 KOMODITNÍ BURZY A KOMODITY.....	17
3.1 HISTORIE	17
3.2 OBCHODOVÁNÍ NA KOMODITNÍCH BURZÁCH.....	18
3.3 KOMODITNÍ BURZY V ČR.....	18
3.4 VYBRANÉ KOMODITNÍ BURZY ZE SVĚTA.....	21
3.5 VYBRANÉ KOMODITY OBCHODOVANÉ NA SVĚTOVÝCH TRZÍCH	24
3.6 VYTVÁŘENÍ KOMODITNÍHO PORTFOLIA	26
3.7 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ CENU KOMODIT.....	26
4 PŘEDSTAVENÍ PODNIKU JIRY SPOL. S.R.O.	28
5 CHARAKTERISTIKA A CENOVÝ VÝVOJ HUTNÍHO MATERIÁLU	29
5.1 CHARAKTERISTIKA HUTNÍHO MATERIÁLU	29
5.2 CENOVÝ VÝVOJ HUTNÍHO MATERIÁLU	30
6 VLIV FAKTORŮ NA CENU HUTNÍHO MATERIÁLU	37
6.1 VLASTNÍ NÁVRHY A OPATŘENÍ	40
ZÁVĚR	42
POUŽITÁ LITERATURA.....	43

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Výhody a nevýhody velkoobchodu	12
Tabulka 2: Komodity obchodované na světových trzích	24
Tabulka 3: Vývoj cen (kč/kg) J 60/40/3	31
Tabulka 4: Vývoj cen (kč/kg) J 40/40/2	32
Tabulka 5: Vývoj cen (kč/m) trubka svařovaná 1"	34
Tabulka 6: Vývoj cen(kč/m) trubka svařovaná 5/4"	35
Tabulka 7: Komparace faktorů	40

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Základní druhy (tzv. „klasických“) finančních a reálných investičních instrumentů	24
Obrázek 2: Vývoj cen J 60/40/3 - v letech 2007 - 2010	31
Obrázek 3: Vývoj cen J 60/40/3 - v letech 2011 - 2014	32
Obrázek 4: Vývoj cen J 40/40/2 - v letech 2007 - 2010	33
Obrázek 5: Vývoj cen J 40/40/2 - v letech 2011 - 2014	33
Obrázek 6: Vývoj cen trubka svařovaná 1" - v letech 2007 - 2010	34
Obrázek 7: Vývoj cen trubka svařovaná 1" - v letech 2011 - 2014	35
Obrázek 8: Vývoj cen trubka svařovaná 5/4" - v letech 2007 - 2010	36
Obrázek 9: Vývoj cen trubka svařovaná 5/4" - v letech 2011 - 2014	36
Obrázek 10: Vývoj cen ropy od 1. 1. 2007 do 1. 1. 2015 (CZK – 1 barel)	37
Obrázek 11: Vývoj cen mědi od 1. 1. 2007 do 1. 1. 2015 (CZK – 1 libra)	38
Obrázek 12: Vývoj cen elektřiny od 1. 1. 2008 do 1. 1. 2015 (CZK – 1 MWh)	38
Obrázek 13: Vývoj cen Eura od 1. 1. 2009 do 1. 1. 2015	39
Obrázek 14: Vývoj inflace od roku 2008 do roku 2014	40

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
ČMKBK	Českomoravská komoditní burza Kladno
CBOT	Chicago Board of Trade
CME	Chicago Mercantile Exchange
CP	Cenné papíry
KBP	Komoditní burza Praha
LME	London Metal Exchange
MWh	megawatthodina
NYMEX	New York Mercantile Exchange
PBB	Plodinová burza Brno
PXE	Power Exchange Central Europe – Energetická burz Praha
TSE	Tokyo Stock Exchange

ÚVOD

Cílem práce je popsat hutní materiál a jeho cenový vývoj ve zvoleném časovém období včetně určení klíčových faktorů ovlivňujících cenu této komodity ve vybraném podniku.

První kapitola uvádí základní pojmy týkající se tématu bakalářské práce. Mezi základní pojmy patří například podnik, podnikání, podnikatel. Dále jsou zde zaznamenány výhody a nevýhody velkoobchodu a posledním pojmem v této kapitole je cena, její funkce a faktory ovlivňující změnu ceny.

Druhá kapitola je zaměřena na přiblížení fungování burzy a s tím spojené základní pojmy a funkce burzy. Jsou zde představeny jednotlivé funkce burzy, jako je obchodní, cenotvorná, alokační a funkce spekulace a následuje představení burzovních obchodů.

Poslední kapitola teoretické části se soustředí na komoditní burzy a komodity. Nejdříve je zde představen historický vývoj komoditních burz a princip obchodování. Následuje představení komoditních burz v České republice, kde je ke každé uvedena stručná charakteristika, a stejně tak jsou zde zmíněny vybrané komoditní burzy fungující ve světě. Další oblastí v této kapitole je představení komodit, se kterými se obchoduje na světových trzích, jejich dělení a následné vytváření komoditního portfolia. V poslední podkapitole jsou uvedeny faktory, které ovlivňují cenu komodit.

Po teoretické části následuje část praktická, která je rozdělena do tří kapitol, kde se první zabývá praktickou částí a je zaměřena na stručné přiblížení vybrané společnosti. Její název je JIRY, spol. s.r.o. a jedná se o velkoobchod s hutním materiálem.

V další kapitole jsou popsány konkrétní hutní materiály, které jsou v nabídce této společnosti. Dále je zde popsán cenový vývoj hutního materiálu ve sledovaném období, které představuje posledních osm let fungování společnosti, tedy od roku 2007 do roku 2014.

Poslední kapitola pojednává o jednotlivých faktorech ovlivňujících cenu hutního materiálu. Mezi základní patří například vývoj cen ropy, elektřiny a inflace. Na závěr této kapitoly je uvedena důležitost jednotlivých faktorů a jejich dopad na vývoj cen.

1 ZÁKLADNÍ POJMY

V teoretické části této práce budou vysvětleny základní pojmy týkající se tématu této bakalářské práce.

1.1 Podnik, podnikání, podnikatel

Podnikání je pojem, který se během několika posledních let stal běžně používaným. Můžeme ho chápat v ekonomickém pojetí, psychologickém, sociologickém nebo právním. Pro naše potřeby je důležité vysvětlit si především pojetí ekonomické. *V ekonomickém pojetí je podnikání zapojení ekonomických zdrojů a jiných aktivit tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota. Je to dynamický proces vytváření přidané hodnoty.* [22, str. 14]

Mezi obecné rysy podnikání patří:

- *cílevědomá činnost,*
- *iniciativní, kreativní přístupy,*
- *organizování a řízení transformačních procesů,*
- *praktický přínos, užitek, přidaná hodnota,*
- *převzetí a zakalkulování rizika neúspěchu,*
- *opakování, cyklický proces.* [22, str. 14]

Podnik je soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání. Mezi základní funkce podniku patří: výrobní, dodavatelská, vědeckotechnická, ekonomická, sociální, politická, vzdělávací a kulturní, bezpečnostní a společenská odpovědnost. [24]

Podnikatel je ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem, osoba zapsaná v obchodním rejstříku, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.

Velkoobchod a maloobchod

Pod pojmem velkoobchod je chápán podnik, který se zabývá nákupem zboží ve velkém množství. Velkoobchod toto nakoupené zboží ve většině případů skladuje a poté prodává maloobchodům nebo přímým spotřebitelům v takové formě, ve které jej zakoupil. [19] V tabulce č. 1 můžeme vidět přehled výhod a nevýhod velkoobchodu.

Tabulka 1: Výhody a nevýhody velkoobchodu

VÝHODY VELKOOBCHODU	NEVÝHODY VELKOOBCHODU
– široký sortiment od více výrobců,	– zprostředkující článek zvyšuje cenu pro konečného zákazníka,
– potřebné skladové zázemí,	– výrobce ztrácí přehled, kam se jeho zboží dostane,
– vybavenost technikou,	– výrobce ztrácí přehled o tom, kdo jsou koneční zákazníci,
– dodavatelům šetří čas a dopravní náklady,	– velkoobchod může zkrachovat,
– jsou blíže než výrobci,	– v případě zkrachování nezaplatí za zboží.
– velkoobchod přebírá rizika ztráty, zničení, zkažení a rizika nezaplacení zákazníkem,	

Zdroj: vlastní zpracování podle [20]

Naopak maloobchod je podnik, který toto zboží nakupuje právě od velkoobchodu nebo přímo od výrobce. Takto nakoupené zboží dále prodává konečnému spotřebiteli bez dalších úprav. [19]

1.2 Cena

Pojmem cena se rozumí výše peněžní úhrady zaplacená na trhu za prodaný výrobek či službu. Cena tedy vyjadřuje hodnotu výrobku či dané služby. Cena se často mění a přináší podniku příjem. Podniky při určování ceny vycházejí z cílů, kterých chtějí dosáhnout.

Mezi tyto cíle patří:

- a) maximalizace zisku – je to rozhodující faktor pro většinu podniků, cena by měla pokrýt úplné náklady a přinést něco navíc,
- b) tržní podíl – toto je dlouhodobý cíl, kdy firma chce dosáhnout dominantního postavení na trhu s co nejnižší cenou,
- c) návratnost investic – u tohoto cíle firma vychází z investic do výrobku nebo výrobního zařízení,
- d) prestiž, jedinečnost produktu – výše ceny je úměrná kvalitě, prestiži a jedinečnosti produktu.

Funkce ceny

Cena má několik základních funkcí. První je funkce informační. Ta spočívá v poskytování informací kupujícím i prodávajícím o potřebách, zálibách a výrobních možnostech. Druhou funkcí je alokační, neboli také regulační funkce. Tato funkce je zaměřena na cenový pohyb, tím je myšlena například změna preferencí. Další funkce je stimulační, která slouží především k prosazení technického pokroku ve výrobě. Poslední funkcí ceny je funkce distribuční.

Faktory ovlivňující změnu ceny

Mezi hlavní příčiny změny ceny patří:

- a) chování konkurence – zvyšování či snižování ceny, může být závislé na změně cen u konkurence, některé firmy stanoví cenu svých výrobků tak, aby byly v souladu s konkurenčními cenami, v okamžiku kdy konkurence zvyšuje nebo snižuje ceny, firma reaguje podobným způsobem.
- b) změna nákladů – zvýšení nebo snížení nákladů je důvodem pro změnu ceny, pokud firma uplatňuje nákladovou metodu stanovení ceny, mezi hlavní důvody zvyšování nákladů v současné době patří např. zvyšování cen surovin (ropa, zemní plyn, zvyšování cen energií atd.).
- c) nesoulad mezi nabídkou a poptávkou – v případě, kdy poptávka je větší než nabídka, dochází ke zvyšování ceny, a naopak v případě, kdy nabídka je větší než poptávka, dochází ke snižování ceny.
- d) cenová opatření státu – mezi další příčinu, která může ovlivnit cenu, patří opatření státu, kdy stát zasahuje do některých cen, např. deregulace nájemného.

2 BURZA

Druhá kapitola bude popisovat co je to burza, jaké existují druhy burz, jaké jsou burzovní obchody a také zde budou zmíněny základní funkce burzy.

Burza je zvláštní forma trhu, kterou lze popsat na základě následujících znaků: Prvním znakem burzy je, že se zde obchoduje pouze se zbožím, které není fyzicky přítomno, tedy nemůžeme ho při obchodu vidět. Dalším znakem je, že burzovní obchody se konají na určeném místě a především v určenou dobu. Pro obchodování na burze jsou stanovena přesná pravidla, kterými se musí všichni řídit. A posledním znakem, za to neméně důležitým je, že těchto burzovních obchodů se může zúčastnit pouze omezený okruh subjektů, které k tomu mají povolení.

Druhy burz:

- a) všeobecné – obchoduje se zde s více druhy zboží – např. drahé kovy, CP atd.
- b) specializované – obchoduje se s určitým typem zboží.

Typy specializovaných burz:

- a) zbožové (komoditní) – obchoduje se s ropou, zemním plynem, zemědělskými produkty,
- b) devizové – obchoduje se zde s cizími měnami,
- c) burzy cenných papírů - obchoduje se zde s CP kapitálového trhu.

2.1 Funkce burzy

Některé funkce burzy se kryjí s funkcemi, které plní také finanční trhy jako celek. Jiné funkce jsou typické především pro burzovní trh. Mezi základní funkce, které burza plní, patří:

- obchodní funkce, resp. funkce likvidity,
- cenotvorná, resp. informační funkce,
- alokační funkce,
- funkce spekulace.

Obchodní funkce

Burza je trh, kde má současný majitel určitého instrumentu možnost tento instrument prodat ve velice krátkém čase za cenu, která je výsledkem střetu nabídky a poptávky na tomto burzovním trhu. [23, str. 18]

Jak tedy vyplývá z předchozího textu, je zde možnost neomezeně měnit majitele těchto instrumentů a burzovní trh zajišťuje obchodovatelnost instrumentu, a tedy také možnost přeměnit tyto instrumenty na hotovost.

Cenotvorná funkce

Burza organizuje vzájemné střetávání nabídky a poptávky po určitém instrumentu, jejímž výsledkem je stanovení aktuální ceny (kurzu) daného instrumentu. [23, str. 18]

Tato cena může, ale nemusí, být východiskem, popřípadě směrnou cenou pro obchody mimo burzu. Cena, která byla vytvořena burzou, plní informativní roli pro investory, pro potenciální investory, analytiky, investiční poradce, emitenty a další subjekty.

Alokační funkce

Tato funkce je plněna pouze v případě, že kromě sekundárního trhu s investičními instrumenty burza organizuje také primární trh s těmito instrumenty. V tomto případě, kdy tedy burza plní funkce jak primárního tak sekundárního trhu, jsou nové CP emitovány jejím prostřednictvím. Burza tedy zabezpečuje přesun volných finančních prostředků od investorů k emitentům.

Funkce spekulace

Spekulace je činnost zaměřená na odhad určitých okolností a faktorů, které budou v budoucnu ovlivňovat a utvářet ceny investičních instrumentů. Tato funkce je velice náročná a lze zde rozlišit dvě skupiny spekulantů: První jsou spekulanti „na býka“, tito spekulanti jsou v současné době optimističtí. Nakupují tedy CP s vírou, že jejich kurz poroste. Druhou skupinou spekulantů jsou „na medvěda“. Ti mají naopak negativní očekávání, a proto se snaží o prodej CP, u kterých si myslí, že jejich kurz v budoucnu poklesne. [23]

Burzovní obchody

Z časového hlediska se burzovní obchody člení na:

- a) promptní (burzy s reálným zbožím) – tyto obchody se uskutečňují v reálném čase, obchoduje se zde se zbožím, které při uzavření obchodu existuje,
- b) termínované – tyto burzovní obchody probíhají se zbožím, které ještě neexistuje, tento obchod se uzavírá smlouvou předem za předem dohodnutou cenu a tento typ burzovních obchodů využívají především velkoodběratelé, kteří se tímto snaží zmírnit budoucí výkyvy cen komodit. [20]

3 KOMODITNÍ BURZY A KOMODITY

V této kapitole bude vymezen pojem komoditní burza a zmíněna její historie. Dále zde budou popsány komoditní burzy v ČR a vybrané komoditní burzy ve světě.

3.1 Historie

Komoditní obchody jsou staré více než 6000 let a poprvé byly uskutečňovány v Číně. První dochované doklady o komoditních obchodech jsou již ze 17. století, a sice z Japonska. V Japonsku se tento obchodní instrument používal k zajištění úrody rýže. Tento princip obchodování tzv. japonských „rýžových“ komoditních obchodů zůstal podobný až dodnes. Cílem těchto obchodů bylo zajistit financování sezónního pěstování rýže. Farmáři potřebovali nejdříve kapitál potřebný pro financování pěstování rýže, kterou chtěli prodat s určitým ziskem. V případě, že tyto finance nebyly k dispozici, to fungovalo tak, že rýže byla prodána ještě před samotným vypěstováním. Farmáři a odběratel si tedy předem dohodli cenu a termín pro dodávání rýže během příštího roku. Tato smlouva se v současné době nazývá „futures kontrakt“. Tato smlouva sloužila jako jistina u banky, která poskytla půjčku k financování.

Toto uzavírání obchodů se postupem času ukázalo jako nevýhodné pro obě strany. Mohla nastat situace, kdy byl v dohodnutém roce velký nedostatek rýže, a tím její cena vzrostla. I v případě vzrůstu ceny je farmář však povinen prodat rýži za cenu domluvenou ve smlouvě. Farmář tedy prodal rýži za nižší cenu, než jaká byla její skutečná, a pro odběratele to byla teda výhoda, protože rýži koupil za nižší cenu, a tím ušetřil.

Další myšlenkou tedy bylo, obchodovat se samotnými futures kontrakty. Pod tím si můžeme představit, že v případě, kdy farmář bude vědět, že úroda bude daný rok špatná a cena rýže tedy bude stoupat, může svůj kontrakt prodat jinému farmáři a zbavit se tak svého závazku. Takto spekulovat mohl však i odběratel, a tak si mohl nasmlouvat několik futures kontraktů a v případě, že cena rýže šla vzhůru, nabyly na hodnotě. Z toho vyplývá, že si mohl nechat pouze jeden kontrakt a zbytek prodat někomu, kdo rýži nutně potřeboval, a které byl zrovna nedostatek.

„Dnes se futures kontrakty obchodují na mnoho komodit – jsou to nejrůznější rostlinné a živočišné produkty, ale i kovy, úrokové míry, měny a další.“ [11, str. 22]

Komoditní burza je místo, kde se provádějí obchody pod dohledem kontrolních orgánů. Na komoditních burzách to funguje následujícím způsobem: v případě, že máme zájem o nákup nebo prodej určité komodity, kontaktujeme svého brokera, kterému zadáme příkaz k nákupu

či prodeji, ten předá příkaz dál na tzv. „obchodní parket“, a tam jeho člověk pro nás tuto komoditu nakoupí, či prodá.

V současné době je po celém světě řada komoditních burz, na kterých se dá obchodovat. Na komoditní burze může obchodovat prakticky každý, avšak prostřednictvím svého brokera.

3.2 Obchodování na komoditních burzách

Rozhodnutí obchodníků, zda určité komodity nakupovat, může být založeno například na počasí, na fázích měsíce, na inflaci nebo na zprávách ze světa. Ale někteří se podle výše uvedeného rozhodovat nemusí.

Subjekty pohybující se na burzách mají různé zájmy:

- oficiální pozorovatelé na burzách reprezentují veřejnost a monitorují aktivitu brokeru a jiných,
- zúčtovací banky si hlídají své brokerské firmy,
- brokerské firmy hlídají brokery,
- brokeři hlídají účty obchodníků,
- obchodníci sledují pohyby svých peněz. [3]

3.3 Komoditní burzy v ČR

Komoditní burzy v ČR nemají zrovna dlouho historii a nedosahují velkých výsledků. Mezi komoditní burzy v ČR patří PBB, ČMKBK, Obchodní burza Hradec Králové, KBP, Energetická burza Praha, Komoditní burza Říčany a HRAPRAKO komoditní burza.

Komoditní burzy v ČR jsou upraveny Zákonem o komoditních burzách. Podle zákona je komoditní burza právnická osoba zřízena za účelem organizování burzovních obchodů se zbožím, deriváty vztahujícími se ke komoditám, které jsou předmětem obchodování na komoditní burze.

„Burzu mohou založit pouze osoby zapsané v obchodním rejstříku uzavřením zakladatelské smlouvy.“

„Zakladatelská smlouva musí být uzavřena alespoň třemi zakladateli. Podpisy zakladatelů musí být úředně ověřeny.“ [26]

Plodinová burza Brno – PBB

Plodinová burza Brno byla založena 8. 12. 1992 a zapsána do obchodního rejstříku 28. 4. 1993. Právní forma je tedy Komoditní burza. Plodinová burza Brno patří mezi nejstarší fungující burzy v ČR. *Předmětem burzovních obchodů jsou produkty pocházející ze zemědělské a lesní výroby, včetně produktů vzniklých jejich zpracováním.* [14] Na parketu začala obchodovat v červnu 1993. Tato komoditní burza je právnickou osobou nevýdělečné povahy, cílem tedy není dosažení zisku, ale pouze organizování obchodu s komoditami, kterého se však sama neúčastní. Plodinová burza Brno je právnickou osobou nevýdělečného zaměření.

Od roku 1996 je také členem Evropské komoditní burzy. Evropská komoditní burza má sídlo ve Štrasburku. PBB splnila všechna požadovaná kritéria na základě kterých byla tedy přijata.

Osoby, které jsou oprávněny obchodovat na PBB přímo, jsou:

- členové burzy
- státní zemědělský intervenční fond, Státní hmotné rezervy. [15]

Na této burze je možné uzavírat promptní, termínované a opční obchody.

Obchodní burza Hradec Králové,

Obchodní burza Hradec Králové byla zapsána do obchodního rejstříku 7. 9. 1995. *Předmětem burzovních obchodů jsou produkty průmyslové výroby, produkty rostlinné a živočišné zemědělské výroby a produkty vzniklé jejich zpracováním, jakož i výrobky používané v souvislosti s jejich výrobou, přemísťováním, zpracováním nebo prodejem. Na této burze lze uzavírat promptní, termínované, opční, pomocné a aukční obchody.* [13]

Burza má 16 členů a z toho 3 členové jsou jmenováni Ministerstvem zemědělství.

Českomoravská komoditní burza Kladno - ČMKBK

ČMKBK je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze. Mezi činnosti této burzy patří obchody a služby.

Obchodování je zde rozděleno do několika sekcí:

- průmyslové komodity,
- dřevařská burza,
- energetická burza,

- burza odpadů,
- agrární sekce.

Jsou zde uzavírány promptní i termínové obchody. Osoby zde mohou obchodovat buď přímo, nebo prostřednictvím dohodců. Obchodování je zde regulováno obecnými zákony a nařízeními a také burzovními pravidly. Mezi orgány burzy patří burzovní komora a burzovní výbor. Burzovní komora je statutárním a řídicím orgánem burzy. Rozhoduje o všem, co nepatří do působnosti valné hromady. V této burzovní komoře je 9 členů - z toho 6 členů volených a 3 členové jsou jmenováni. [2]

Komoditní burza Praha – KBP

KBP byla založena 21. 6. 2002 sepsáním zakladatelské smlouvy. Předmětem podnikání KBP je organizování burzovního trhu s komoditami. Mezi orgány KBP patří valná hromada a burzovní komora. Valná hromada je nejvyšším orgánem KBP a jsou zde všichni členové KBP. Burzovní komora je statutárním a řídicím orgánem KBP. V čele burzovní komory stojí předseda burzovní komory a je zde 6 členů.

Komodity jsou zde rozděleny do sekcí:

- sekce dříví a dřevní hmota (řezivo, konstrukční a obalové materiály na bázi dřeva)
- sekce agrárních komodit (krmiva, hnojiva, pesticidy atd.)
- sekce průmyslových a ostatních komodit (základní kovy, slitiny, hutní výrobky, chemické výrobky atd.)

Burzovní obchody zde probíhají tak, že zájemce si nejdříve vybere svého dohodce KBP, s ním uzavře Smlouvu o zprostředkování a po uzavření smlouvy dohodce zaregistruje klienta v obchodním systému KBP. Na základě pokynů klienta jsou zpracovávány nabídky a v případě uzavření obchodu je vydán Závěrkový list, který slouží jako kupní smlouva mezi prodávajícím a kupujícím. [6]

Energetická burza Praha - PXE

Oficiálním názvem Energetické burzy Praha je Power Exchange Central Europe. Tato burza byla založena Burzou cenných papírů Praha v červenci 2007. Je zaměřena na obchodování s elektrickou energií s dodáním v ČR, Slovenské republice a Maďarsku.

Komoditní burza Říčany

Tato komoditní burza je nejnovější burzou v ČR. Vznikla 14. 4. 2008 a zaměřuje se v první řadě na obchodování s feroslitinami a legovacími kovy. Zájemcům je zde umožněno nakupovat za skutečné tržní ceny a jsou zde nabízeny i další nadstandardní služby, jako jsou například záruka řádného dodání na burze koupeného zboží, záruka včasného uhrazení na burze prodaného zboží a záruka chemického složení na burze obchodovaných materiálů. Tato burza také nabízí na sekundárním trhu sjednat odloženou platbu na 30, 60, 90 nebo 120 dní. [7]

HRAPRAKO komoditní burza

Tato komoditní burza má sídlo v Olomouci a do obchodního rejstříku byla zapsána dne 5. 4. 2007. Patří tedy k nejnovějším komoditním burzám. Mezi obchodované komodity této komoditní burzy patří nerostné suroviny, kaustobiolity, metylester řepkového oleje, řepka olejka technická, suroviny pro výrobu přírodních a syntetických přízí, bramborový škrob, škrob obilný, rostlinné oleje, obiloviny, olejnin, luštěniny, sýr přírodní a další. Je zde možné sjednávat obchody s efektivním zbožím, termínové obchody s komoditami a obchody pomocné.

3.4 Vybrané komoditní burzy ze světa

Následující text rozděluje nejznámější světové komoditní burzy a následně zde budou popsány alespoň ty nejvýznamnější.

USA:

- CBOT – CHICAGO BOARD OF TRADE
- CME – CHICAGO MERCANTILE EXCHANGE
- CEC – COMMODITY EXCHANGE CENTER
- NYMEX – NEW YORK MERCANTILE EXCHANGE
- NYBOT – NEW YORK BOARD OF TRADE
- COMEX – COMMODITY EXCHANGE (NEW YORK)

EVROPA:

- LIFFE – LONDON INT'L FINANCIAL FUTURES & OPTIONS EXCHANGE
- LME – LONDON METAL EXCHANGE

- IPE – INTERNATIONAL PETROLEUM EXCHANGE (LONDON)
- DTB – DEUTSCHE TERMINBOERSE

OSTATNÍ:

- HKFE – HONG KONG FUTURES EXCHANGE
- SIMEX – SINGAPORE INT'L MONETARY EXCHANGE LIMITED
- TSE - TOKYO STOCK EXCHANGE [17]

CBOT – CHICAGO BOARD OF TRADE

Obchodní burza Chicago. Tato burza byla založena v roce 1848 kvůli zajištění společného tržiště. Byla založena 82 chicagskými obchodníky v místním obchodě s moukou a byla první komoditní burzou ve Spojených státech. *Podle oficiální historie burzy CBOT během roku využívala dodávkové kontrakty (to arrive) pro budoucí dodávky mouky, osiva bojínku lučního (timothy seed) a sena.* [17, str. 69]

V roce 1851 byl zaznamenán nejstarší forwardový kontrakt na 3 000 bušlů kukuřice, která nebyla určena pro okamžité dodání.

V červenci 2007 byla dokončena fúze Chicago Mercantile Exchange a Chicago Board of Trade a touto fúzí vznikla největší a nejrozmanitější burza. Má více než 3.600 členů/akcionářů, kteří obchodují nejen na otevřených aukcích, ale také elektronicky. Nejvyšší roční objem obchodů v historii této burzy byl v roce 2005, kdy zde bylo uskutečněno přes 805 milionů kontraktů.

Nejdříve se na této burze obchodovalo s komoditami jako je kukuřice, sojové boby, obilí, a další. Aby bylo možné obchodovat s komoditami, které nelze dlouho skladovat, objevily se tzv. futures kontrakty. [3]

NYMEX – NEW YORK MERCANTILE EXCHANGE

Obchodní burza New York. Newyorská burza je největší světovou komoditní burzou a byla založena v roce 1870 především na obchodování s energií a drahými kovy. Obchodování zde probíhá prostřednictvím dvou částí, NYMEX a COMEX. NYMEX je místo pro obchodování s energií, platinou a paladiem a COMEX s ostatními kovy. Obchoduje se zde s ropou, plynem, topným olejem, elektřinou, zlatem, stříbrem, hliníkem, platinou a dalšími.

Liffe – London International Financial Futures Exchange – (NYSE Euronext)

Název Liffe byl používán pro Londýnskou mezinárodní finanční futures burzu do doby, než byla převzata firmou Euronext v Lednu 2002. V současné době je tato burza známá pod označením Euronext.liffe. [3]

Byla založena v roce 1982 z důvodu využití přesunu kontroly měny ve Velké Británii v roce 1979. Futures a opční kontrakty jsou zde nabízeny od samého počátku. V roce 1992 byly přidány akciové opce z důvodu sloučení LIFFE s LTOM London Traded Option Market.

Euronext

V lednu 2002, kdy byla LIFFE převzata Euronext, došlo ke spojení burz v Amsterdamu, Bruselu, Paříži a Lisabonu. Spolu s deriváty kontinentálních evropských burz vznikla Euronext.liffe. [3]

LIFFE vytvořilo obchodní platformu LIFFE CONNECT, která měla dostatečnou rychlost exekuce a flexibility, aby nahradila obchodování v rámci otevřených aukcí na parketu.

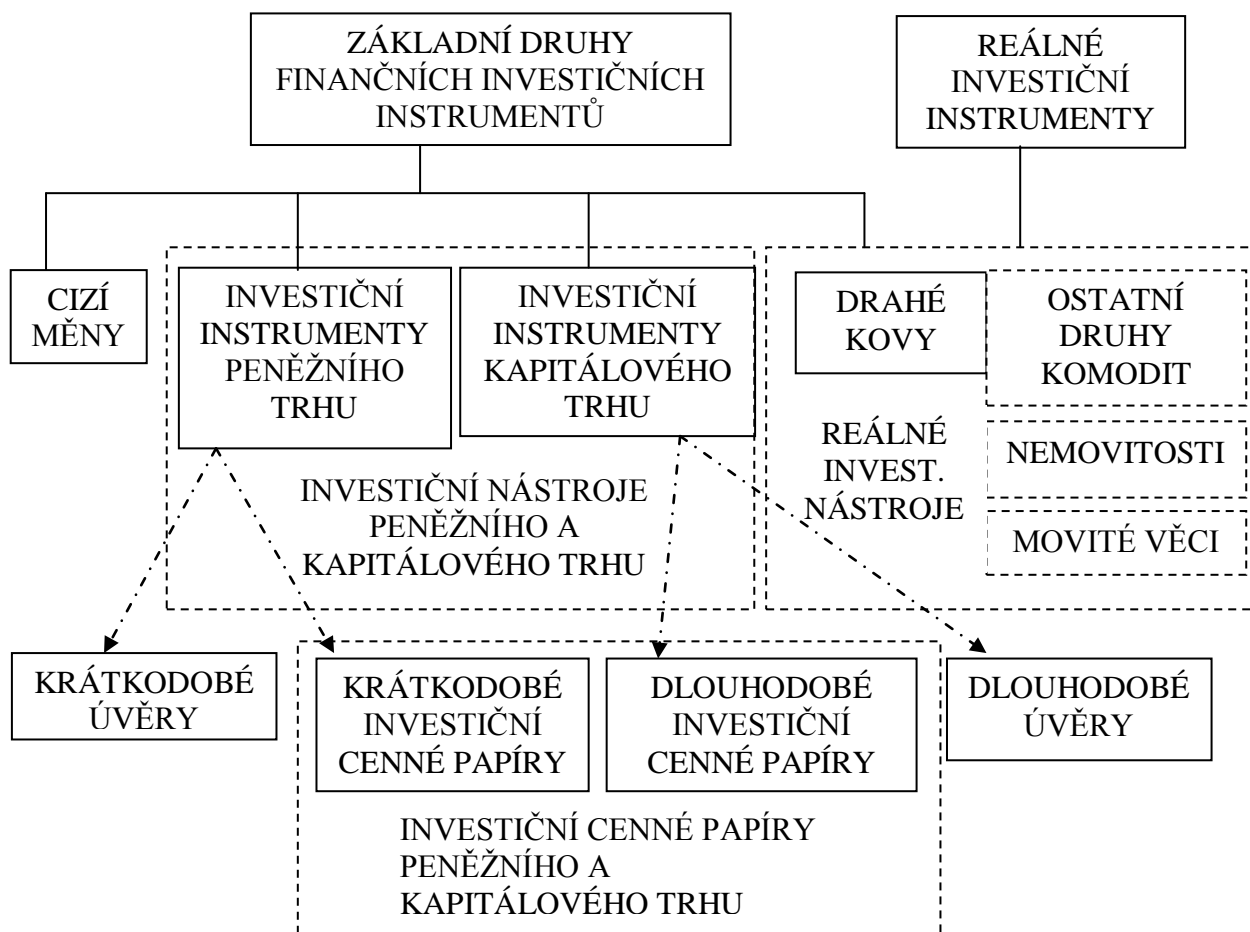
TSE – TOKYO STOCK EXCHANGE

Tato burza byla založena 1878 na základě Stock Exchange předpisů, které vznikly ve stejném roce. Tuto burzu řídí Správní rada. Správní radu tvoří 16 členů a dále je zde 8 výkonných úředníků. Na této burze je zaměstnáno celkem 775 osob.

TSE je akciová společnost, která provozuje akciovou burzu pod kontrolou premiéra země. TSE má své pobočky v New Yorku, Londýně a Singapuru. [3]

Mark Shipman v [18, str. 91] napsal: „*Investovat do komodit je skvělá věc, protože je velice jednoduché pochopit, do čeho ve skutečnosti investujete.*“ Komodity jsou totiž reálné a jsou hmatatelné.

Mnoho investorů si myslí, že správně rozdělili své jmění tak, že investovali své peníze do nemovitostí, akcií, dluhopisů, ale komodity často ani neupoutají jejich pozornost. Následující obrázek č.1 poukazuje na to, že hranice mezi investicemi finančními a reálnými již v současné době není tak ostrá jako v minulosti. Je to způsobeno tím, že se hledají stále nové způsoby financování a v současné době je významná role přisuzována zejména komoditám.

Obrázek 1: Základní druhy (tzv. „klasických“) finančních a reálných investičních instrumentů

Zdroj: [16, str. 202]

3.5 Vybrané komodity obchodované na světových trzích

Následující tabulka č. 2 poukazuje na rozdělení komodit do 4 skupin a ukazuje další rozdělení v těchto skupinách. Jsou zde také uvedeny hlavní burzy, na kterých se s těmito komoditami obchoduje, a popis základních kovů.

Tabulka 2: Komodity obchodované na světových trzích

SKUPINA KOMODIT	KOMODITA	HLAVNÍ BURZA
ENERGIE	ROPA ZÁPADOTEXASKÁ	NYMEX
	ROPA BRENT	ICE
	ETHANOL	CBOT
	ZEMNÍ PLYN	NYMEX
	HEATING OIL	NYMEX
	GULF COAST GASOLINE	NYMEX
	RBOB GASOLINE	NYMEX
	PROPAN	PN

KOVY	URAN	NYMEX
	MĚĎ	CMX, LME
	ZLATO	LME
	STŘÍBRO	LME
	PLATINA	NYMEX
	PALLADIUM	NYMEX
ZEMĚDĚLSKÉ PRODUKTY	KUKUŘICE	CBOT
	OVES	CBOT
	HRUBOZRNÁ RÝŽE	CBOT
	SÓJOVÉ BOBY	CBOT
	SÓJOVÉ MASO	CBOT
	SÓJOVÝ OLEJ	CBOT
	PŠENICE	CBOT
	KAKAO	NYBOT
	KÁVA	NYBOT
	BAVLNA	NYBOT
	CUKR	NYBOT
MASO A DOBYTEK	VEPŘOVÉ MASO	CME
	VEPŘOVÉ PŮLKY MRAŽENÉ	CME
	ŽIVÝ SKOT	CME
	TELATA	CME

Zdroj: [1]

Dělení komodit

Komodity, se kterými se nejčastěji obchoduje, se dají rozdělit do 8 skupin:

1. Obilniny – kukuřice, pšenice, oves, ječmen.
2. Olejniny – sojové boby, sojový olej, sojový šrot, řepka.
3. Masa – hovězí na výkrm, hovězí na porážku, celí vepři, vepřové boky.
4. Drahé kovy – zlato, stříbro, platina, paladium.
5. Základní kovy – měď, olovo, zinek, hliník, cín, nikl.
6. Potraviny – káva, kakao, cukr, pomerančový koncentrát.
7. Vlákna – bavlna, dříví, vlna.
8. Energie – ropa, topný olej, benzín, zemní plyn, elektrická energie, emisní povolenky, topný olej, kerosen. [21]

3.6 Vytváření komoditního portfolia

Na webových stránkách finez.cz je řešena otázka, zda komodity zařadit či nezařadit do investičního portfolia. Nejprve je důležité si ujasnit, jaký smysl komodity v portfoliu mají. Mezi jejich základní vlastnosti patří:

- Cena komodit roste dlouhodobě s inflací.
- Jejich cena může krátkodobě kolísat.
- Negerují žádný úrok, nájemné ani dividendu.

Komodity tedy můžeme do portfolia zařadit za účelem dlouhodobého uchování hodnoty kapitálu nebo za účelem krátkodobých spekulací. Komodity tedy mají smysl zařadit do portfolia pouze ze dvou důvodů:

- a) dlouhodobé konzervativní portfolio – místo hotovosti je lepší držet fyzické zlato či jinou fyzickou komoditu
- b) dynamické portfolio – součástí rizikové složky mohou být krátkodobé až střednědobé spekulace s burzovně obchodovanými komoditami či komoditními indexy. [4]

3.7 Faktory ovlivňující cenu komodit

Základní faktory ovlivňující cenu komodit souvisejí s důležitými ekonomickými faktory na mezinárodní úrovni, např.

- inflace,
- hospodářská situace.

Poptávka po energii, zemědělských produktech, luxusních nebo špičkových technologických výrobcích vyrobených ze zlata či stříbra a po jiných komoditách roste, čímž je světový hospodářský rozvoj dynamičtější.

Rostoucí ceny komodit naopak vyústí v inflaci, protože klesá reálná kupní síla peněz. Na straně nabídky záleží na faktorech, které ovlivňují podmínky produkce surovin, k nimž patří počasí a jiné klimatické podmínky, stávky dělníků či horníků a jiné podobné události. Zájem o komodity, jež jsou považovány za bezpečné, např. zlato a stříbro, může být také vyvolán celosvětovými politickými nebo ekonomickými nepokoji. [5]

Výši produkce nerostných surovin zejména ovlivňuje:

- dostupnost zásob ložisek nerostů a jejich časoprostorový vývoj,
- kvalitativní vlastnosti ložisek a zásob (např. kovnatost, doprovodné minerály, velikost minerálních zrn – úpravnictví),
- průmyslový typ ložiska (jeho geometrie, hloubka uložení; velikost, mocnost a variabilita vývoje ložiskových těles),
- výskyt minerálů vhodných pro výrobu vedlejších produktů, dostupnost kapitálu a pracovní síly,
- dostupnost důlních a úpravárenských technologií,
- možnosti financování průzkumu a výstavby těžebních kapacit,
- infrastruktura v ložiskové oblasti,
- právní a ekonomické podmínky průzkumného a těžebního průmyslu v zemi,
- situace na surovinových trzích (ceny, nabídka, poptávka aj.). [10]

4 PŘEDSTAVENÍ PODNIKU JIRY SPOL. S.R.O.

Praktická část této bakalářské práce bude pojednávat o vývoji cen hutního materiálu ve vybraném podniku za vybrané časové období. Nejdříve zde bude představen vybraný podnik, následuje představení hutního materiálu, vývoj cen a faktory ovlivňující ceny.

Společnost pod názvem JIRY spol. s r.o. vznikla na základě zápisu do Obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Hradci Králové, oddíl C, vložka 13875 dne 10. 11. 1998. Obchodní jméno společnosti je JIRY spol. s r.o. Toto jméno společnost dostala podle zakladatele pana Jiřího Ryby. Odpovědný zástupce této společnosti a jednatel společnosti je Jiří Ryba. Sídlo této společnosti je v Chlumci nad Cidlinou, Zapečská 63/II.

Společnost se od svého založení specializovala na velkoobchod s hutním materiálem. Byla založena jako rodinný podnik a v poměrně krátké době získala širokou klientelu. Oblíbenost u klientů měla především kvůli širokému sortimentu výrobků, včasnosti dodávek, případně zajištění dodávky až k odběrateli.

Pro provozovanou činnost má podnik vhodné kancelářské a skladové prostory se standardním vybavením. Postupně během let se působnost této společnosti rozšířila po území celé České republiky.

Obrat této společnosti byl nejvyšší v roce 2007, kdy činil 628 092 718,50 Kč včetně DPH. Bohužel od té doby klesl a v roce 2013 byl obrat včetně DPH 203 087 844,- Kč.

Tato společnost má v současné době 25 zaměstnanců. Cílem a mottem je především vysoká kvalita v obchodní činnosti, včasnost dodávek až k zákazníkovi a uspokojování přání a potřeb zákazníka.

Předmětem certifikace je dodávání hutního materiálu a předmětem činnosti je:

- koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej,
- reklamní činnost,
- zprostředkovatelská činnost v oblasti obchodu.

Ředitelem společnosti a řídicím orgánem společnosti je Jiří Ryba – jednatel společnosti.

5 CHARAKTERISTIKA A CENOVÝ VÝVOJ HUTNÍHO MATERIÁLU

Tato kapitola bude pojednávat o základním hutním materiálu a jeho cenovém vývoji ve vybrané společnosti.

5.1 Charakteristika hutního materiálu

Hutní materiál, který tato společnost prodává, je vyráběn ze slitiny kovů. Různé druhy kovů se roztaví v pecích a následně z nich vznikají různé druhy hutního materiálu. Mezi kovy, které se roztaví, patří například měď, stříbro nebo ocel.

Železo se poměrně v malé míře vyskytuje na zemském povrchu v ryzím stavu, ale v přírodě se nachází poměrně ve velkém množství. Výrobu železa můžeme rozdělit na přímou a nepřímou. Při výrobě přímé jde technologický proces, kterým se získá ruda kujného železa (oceli). U výroby nepřímé se nejdříve vyrobí meziproduct, kterým je surové železo, a toto surové železo se dále ještě zpracovává v ocelářském procesu. Výroba surového železa nejčastěji probíhá ve vysokých pecích.

Aby bylo možné železo zpracovat kováním či tažením, je důležité surové železo upravit tak, aby mělo potřebné vlastnosti. Proces úpravy může být různý, a tím vznikají různé druhy vyráběných ocelí.

Příklady využití oceli:

- *nelegované oceli obvyklých jakostí: plechy a pásy,*
- *nelegované jakostní a ušlechtilé oceli: ocelové konstrukce, tlakové nádoby, výztuže betonu, kolejnice, nástroje pro práci za studena,*
- *legované jakostní a ušlechtilé oceli: kolejnice, pružiny, nástroje pro práci za studena i za tepla, valivá ložiska, korozivzdorné a žáruvzdorné výrobky. [25]*

Mezi hutní materiál, který tato společnost nabízí, patří Jäkl - obdélník, Jäkl - čtverec, tyče svařované, plechy, ocelové trubky, Jäkl U, Jäkl L, Jäkl C, Jäkl L uzavřený, Jäkl T uzavřený, Jäkl Z uzavřený, L děrované, trubka pozink, trubka svařovaná, trubka konstrukční a další.

V této kapitole budou představeny hutní materiály, které se v podniku prodávají nejvíce, a na některé bude zaměřena i následující kapitola, zabývající se vývojem cen u těchto hutních materiálů.

Jäkl - je tvarované železo buď obdélníkového, či čtvercového profilu, další jsou uzavřené nebo otevřené profily. Tyto profily mohou mít různé tvary, mezi které patří například Jäkl typu L, T, C nebo U. Jeho rozměry a cena se odvíjí od tvaru profilu

Trubky – trubka je dlouhé válcovité těleso, které má většinou menší průměr a větší délku. Trubky mohou být vyráběny z různých materiálů. Těmi jsou například ocel, lehké kovy, plast, olovo a další.

Plech – plech je plochá kovová deska, která se vyrábí tvářením v různých tloušťkách. Tvářením se rozumí například kování, válcování za studena nebo za tepla, popřípadě tažení. Plechy slouží především pro tvorbu dalších výrobků. Používají se různé druhy plechů. Patří mezi ně například měděný plech, ocelový plech, mosazný plech, nebo nově používané plechy na okapy.

Ocel - je slitina železa, uhlíku a dalších legujících prvků. Používá se především pro nosné konstrukce staveb.

5.2 Cenový vývoj hutního materiálu

Další text bude pojednávat o vývoji cen hutního materiálu ve zvoleném podniku za vybrané období. Společnost poskytla informace o cenách za posledních osm let fungování podniku - tedy od roku 2007 do roku 2014, a to u materiálů, které se v podniku prodávají nejčastěji, proto je zde možnost sledování cen za každý měsíc. Materiál, u kterého bude vývoj cen zaznamenáván, je nakupován od největšího dodavatele (ArcelorMittal Tubular Products Karviná a.s.), se kterým má tato vybraná firma již dlouhodobý obchodní vztah. Konkrétně se jedná o Jäkl obdélníkový – Jäkl 60/40/3 (délka první strany je 60 mm, délka druhé strany je 40 mm a tloušťka stěny je 3 mm) a Jäkl čtvercový – Jäkl 40/40/2 (délka první i druhé strany je 40 mm a tloušťka stěny 2 mm). Další druhy a rozměry tohoto materiálu se vyvíjely podobným tempem. Trubka svařovaná 1“ (jedná se označení v palcích - má vnější průměr 33,7 mm a sílu materiálu 3,2 mm) a trubka svařovaná 5/4“ (vnější průměr 42,4 mm a síla materiálu 3,2 mm) jsou další dva materiály, u kterých je možné sledovat komplexní vývoj cen za posledních již zmíněných osm let.

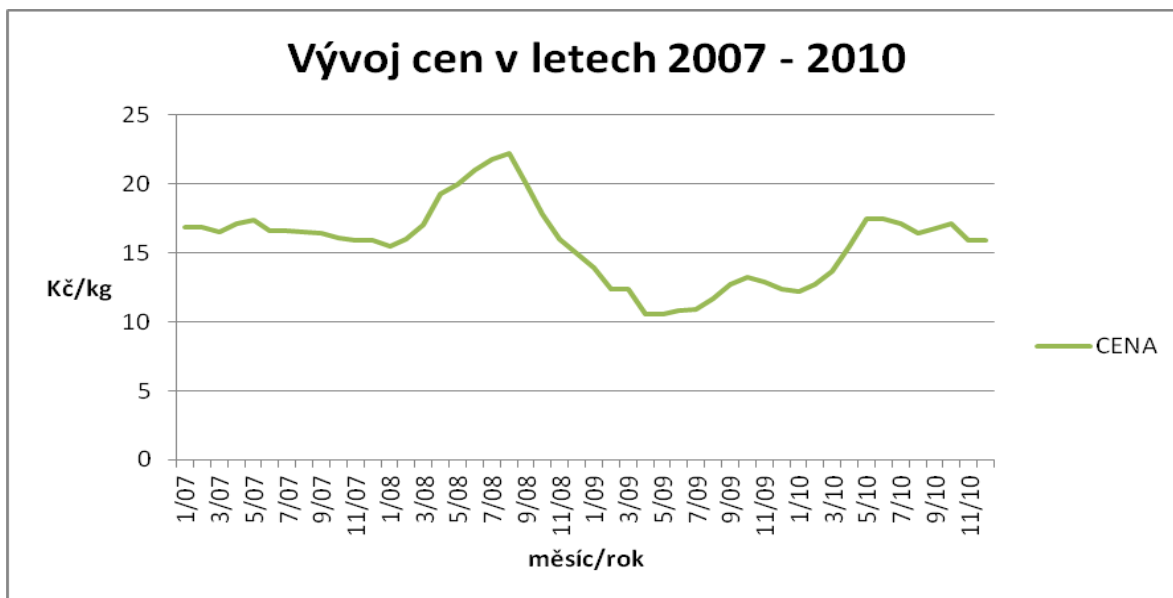
Prvním hutním materiálem, u kterého je vývoj cen sledován, je Jäkl 60/40/3, ceny za kilogram v jednotlivých měsících a letech můžete vidět v tabulce č. 3 a následně pro lepší přehlednost a představivost je jeho vývoj vykreslen na obrázku č. 2. Jak je z grafického vyjádření zřejmé, je zde největší výkyv cen mezi roky 2008 a 2009. Můžeme vidět, že ceny v roce 2008 začínají výrazně stoupat a následuje velký propad o rok později. Tato situace byla

zaviněna hospodářskou krizí, jež způsobila především problém se zásobami materiálu, které byly uloženy na skladě. Tento hutní materiál musel být přeceněn s ohledem na ekonomickou situaci, která nastala na trhu.

Tabulka 3: Vývoj cen (kč/kg) J 60/40/3

Roky	Měsíc											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2007	16,90	16,90	16,50	17,10	17,40	16,60	16,60	16,50	16,45	16,10	15,95	15,95
2008	15,50	16,00	17,00	19,30	20,00	21,00	21,80	22,20	20,00	17,80	16,00	15,00
2009	13,90	12,40	12,40	10,60	10,60	10,80	10,90	11,70	12,70	13,20	12,90	12,40
2010	12,20	12,70	13,70	15,50	17,50	17,50	17,10	16,40	16,80	17,10	15,90	15,90
2011	16,50	17,80	18,20	18,20	16,30	16,40	16,60	16,30	16,20	16,20	14,80	14,80
2012	15,10	16,00	16,50	16,00	15,50	15,20	15,50	15,30	15,50	15,00	15,00	15,00
2013	15,50	15,50	15,50	14,80	14,50	14,30	14,00	14,20	14,50	14,70	14,70	15,20
2014	15,40	15,40	15,00	14,60	14,60	14,60	14,60	14,60	14,80	14,80	14,80	14,60

Zdroj: vlastní zpracování

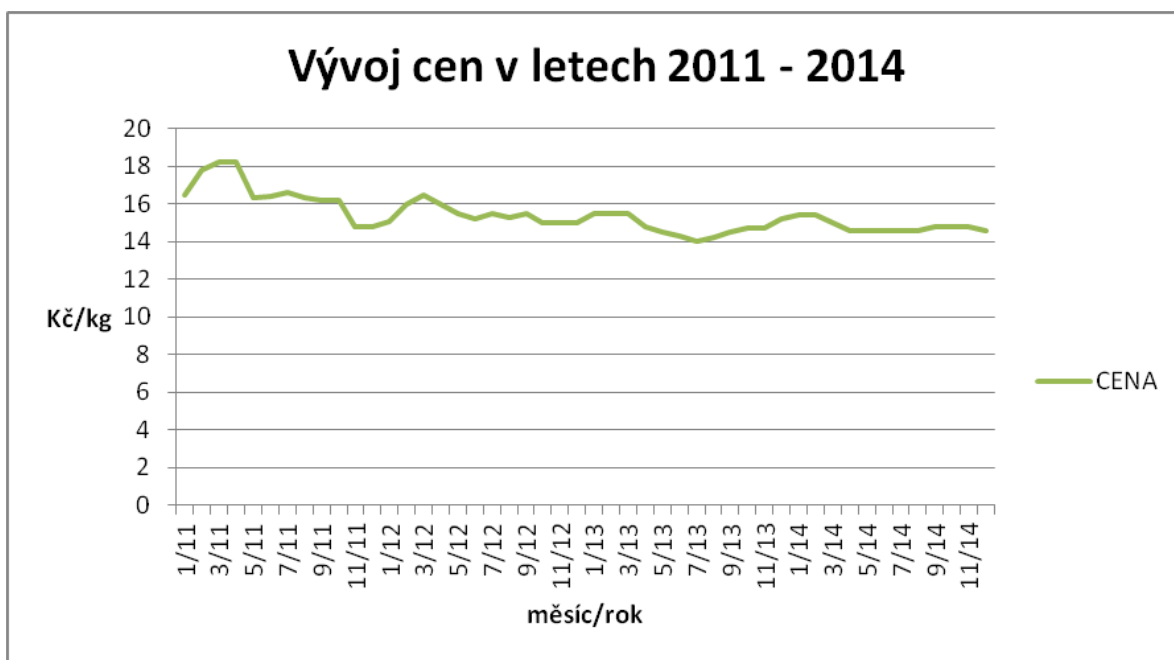

Obrázek 2: Vývoj cen J 60/40/3 - v letech 2007 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj tohoto druhu materiálu v dalších letech je zobrazen na následujícím obrázku č. 3., kde je k dispozici cenový vývoj v letech 2011 – 2014. Můžete zde vidět, že ceny v tomto období již překonaly hospodářskou krizi a žádný ekonomicky výraznější vliv tady není zřejmý. Ceny jsou tedy stále ve stejné cenové hladině a pohybují se mezi 15 Kč/kg

a 17,40 Kč/kg. Je zde také patrné, že ceny v první polovině každého roku stoupají a v druhé polovině roku následně klesají. Tento proces se opakuje každý rok.

Obrázek 3: Vývoj cen J 60/40/3 - v letech 2011 - 2014

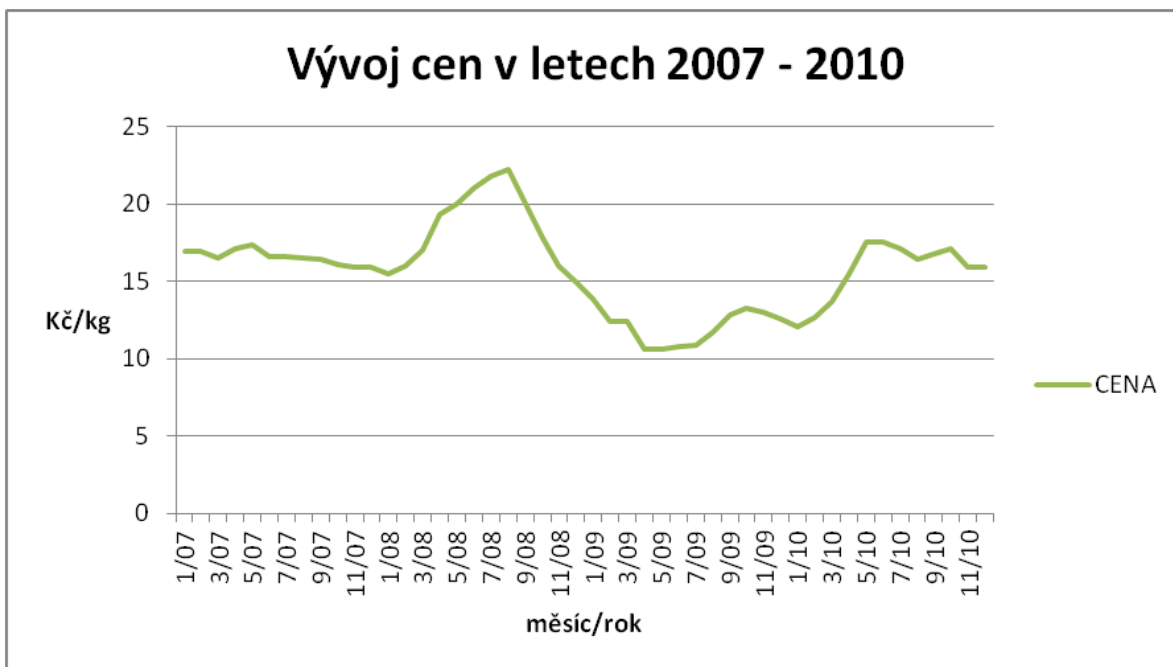
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 4 představuje ceny dalšího ze sledovaných materiálů. Následuje obrázek č. 4 a obrázek č. 5, které znázorňují vývoj cen hutního materiálu J 40/40/2 nejdříve v letech 2007 – 2010 a následně v letech 2011 – 2014. Z těchto obrázků je zřejmé, že ceny tohoto materiálu se vyvíjely stejně jako ceny předchozího materiálu a výraznějším dopadem zde byla pouze finanční krize, která ovlivnila výrazně ceny především v letech 2008 a 2009.

Tabulka 4: Vývoj cen (kč/kg) J 40/40/2

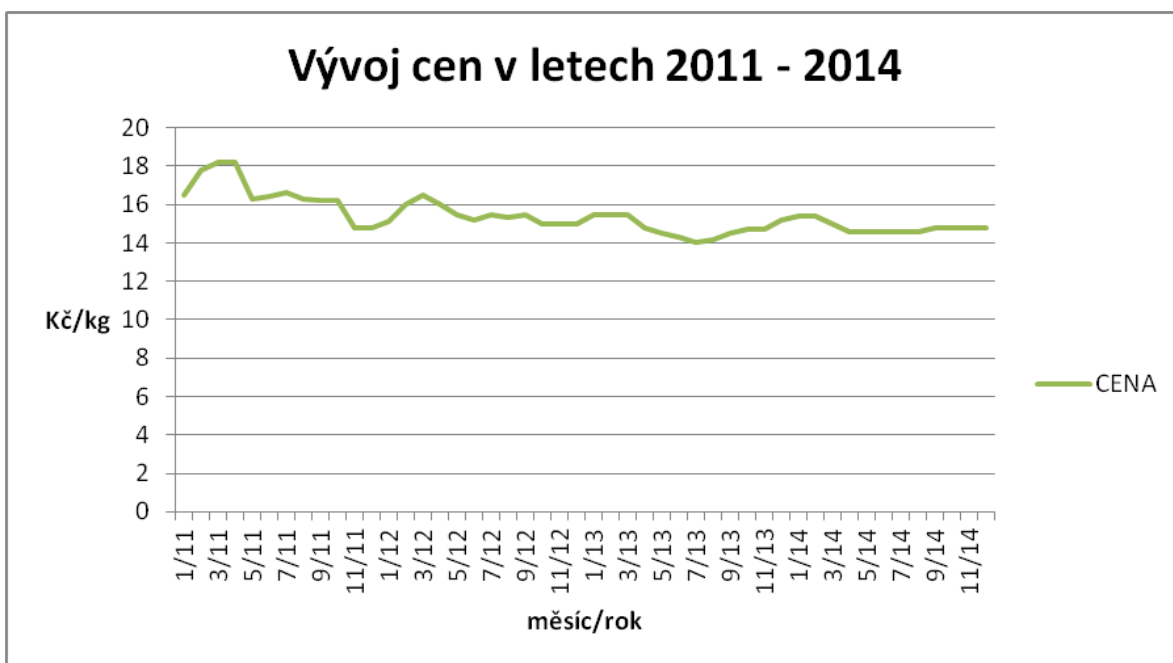
Roky	Měsíc											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2007	16,90	16,90	16,50	17,10	17,40	16,60	16,60	16,50	16,45	16,10	15,95	15,95
2008	15,50	16,00	17,00	19,30	20,00	21,00	21,80	22,20	20,00	17,80	16,00	15,00
2009	13,90	12,40	12,40	10,60	10,60	10,80	10,90	11,70	12,80	13,30	13,00	12,60
2010	12,10	12,70	13,70	15,50	17,50	17,50	17,10	16,40	16,80	17,10	15,90	15,90
2011	16,50	17,80	18,20	18,20	16,30	16,40	16,60	16,30	16,20	16,20	14,80	14,80
2012	15,10	16,00	16,50	16,00	15,50	15,20	15,50	15,30	15,50	15,00	15,00	15,00
2013	15,50	15,50	15,50	14,80	14,50	14,30	14,00	14,20	14,50	14,70	14,70	15,20
2014	15,40	15,40	15,00	14,60	14,60	14,60	14,60	14,60	14,80	14,80	14,80	14,80

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 4: Vývoj cen J 40/40/2 - v letech 2007 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 5: Vývoj cen J 40/40/2 - v letech 2011 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování

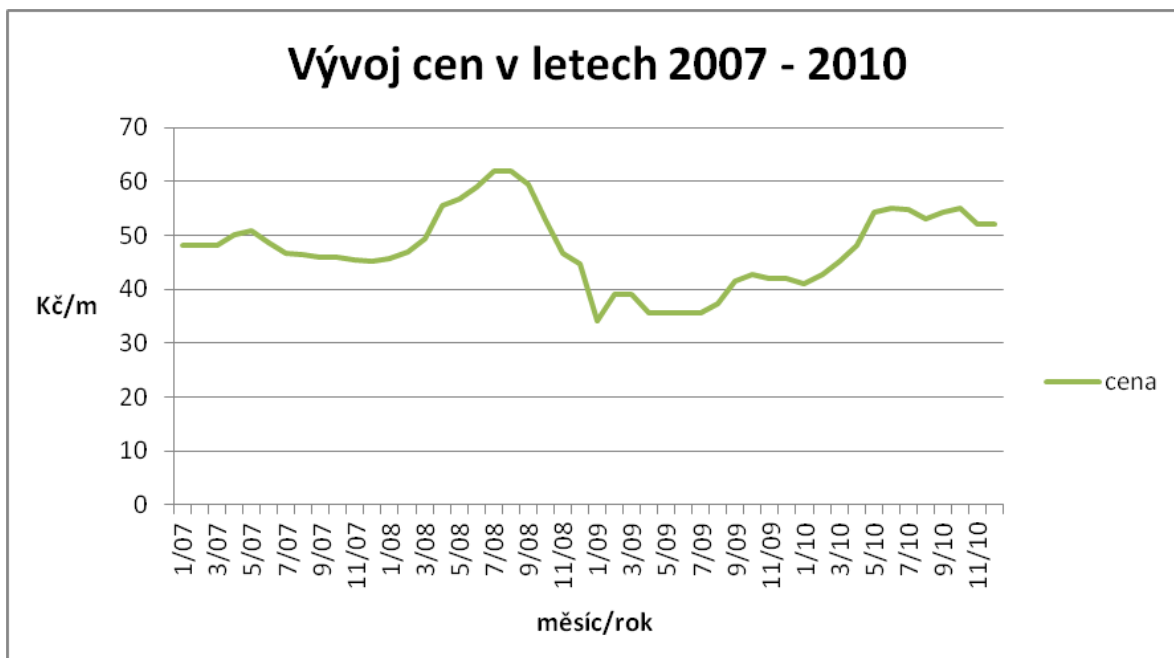
Další materiál, u kterého byl sledován cenový vývoj, jsou trubky svařované, a to ve dvou rozměrech. Tento materiál je objednáván pravidelně každý měsíc, proto je možné zaznamenat vývoj za posledních osm let. Cena je stanovena v Kč/m a pohybuje se v širokém rozpětí. Tabulka č. 5 představuje vývoj cen prvního z rozměrů, a to trubky svařované 1". I zde je

zřejmý především cenový propad mezi lety 2008 a 2009, který zapříčinila hospodářská krize. Ceny zde dosahovaly více než 60 Kč/m a postupným snižováním se dostaly až na téměř 30 Kč/m. Tento vývoj je zobrazen na obrázku č. 6.

Tabulka 5: Vývoj cen (kč/m) trubka svařovaná 1"

Roky	Měsíc											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2007	48,10	48,10	48,10	50,05	50,75	48,70	46,80	46,50	46,05	46,05	45,35	45,30
2008	45,80	47,00	49,41	55,45	56,65	59,05	61,95	61,95	59,55	52,80	46,75	44,60
2009	34,20	39,00	39,00	35,70	35,70	35,70	35,70	37,35	41,45	42,70	42,00	41,95
2010	41,00	42,70	45,10	48,20	54,25	54,95	54,75	53,05	54,25	54,95	52,10	52,05
2011	53,50	56,65	59,80	59,80	58,10	54,50	54,50	53,05	53,05	53,05	50,85	49,02
2012	49,20	51,85	53,05	53,05	50,60	50,65	51,35	51,35	51,35	51,35	51,35	52,10
2013	52,05	52,10	51,00	50,40	49,50	49,15	49,20	49,20	49,20	49,65	49,65	51,85
2014	51,85	51,85	51,85	51,85	51,80	51,80	51,85	51,90	52,30	52,80	52,30	51,85

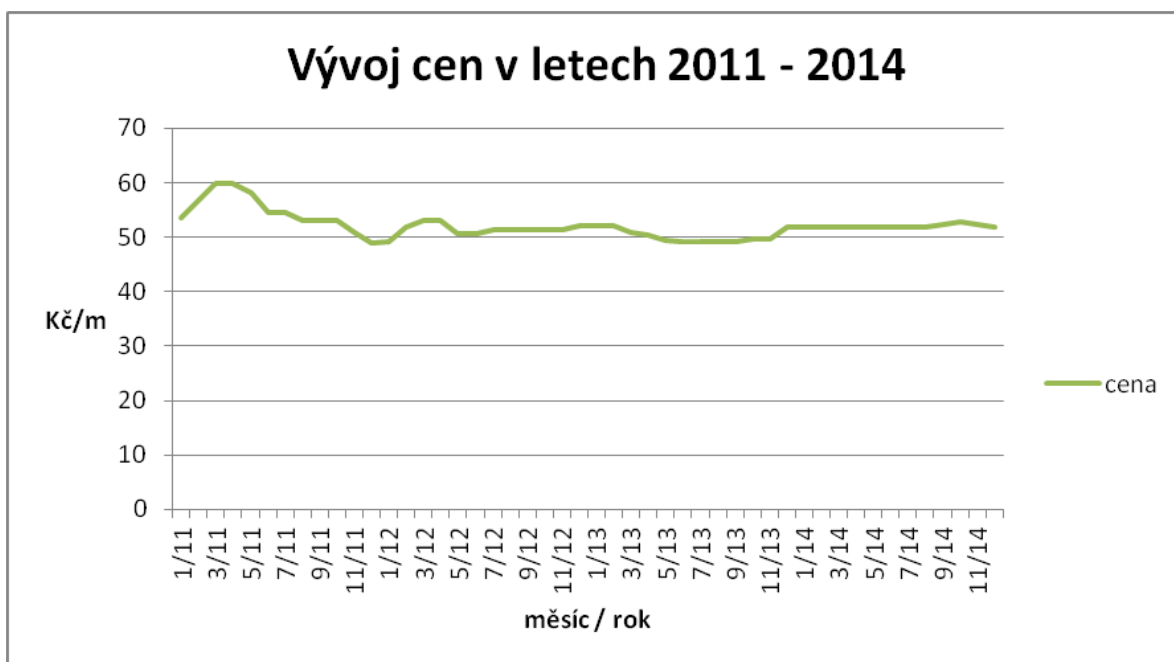
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 6: Vývoj cen trubka svařovaná 1" - v letech 2007 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování

Naopak, jak je vidět na obrázku č. 7, v následujících letech nedošlo k žádnému významnému ovlivnění cen. Od roku 2012 se ustálily na hodnotě kolem 50 Kč/m a ekonomické vlivy zde byly minimální.

Obrázek 7: Vývoj cen trubka svařovaná 1" - v letech 2011 - 2014

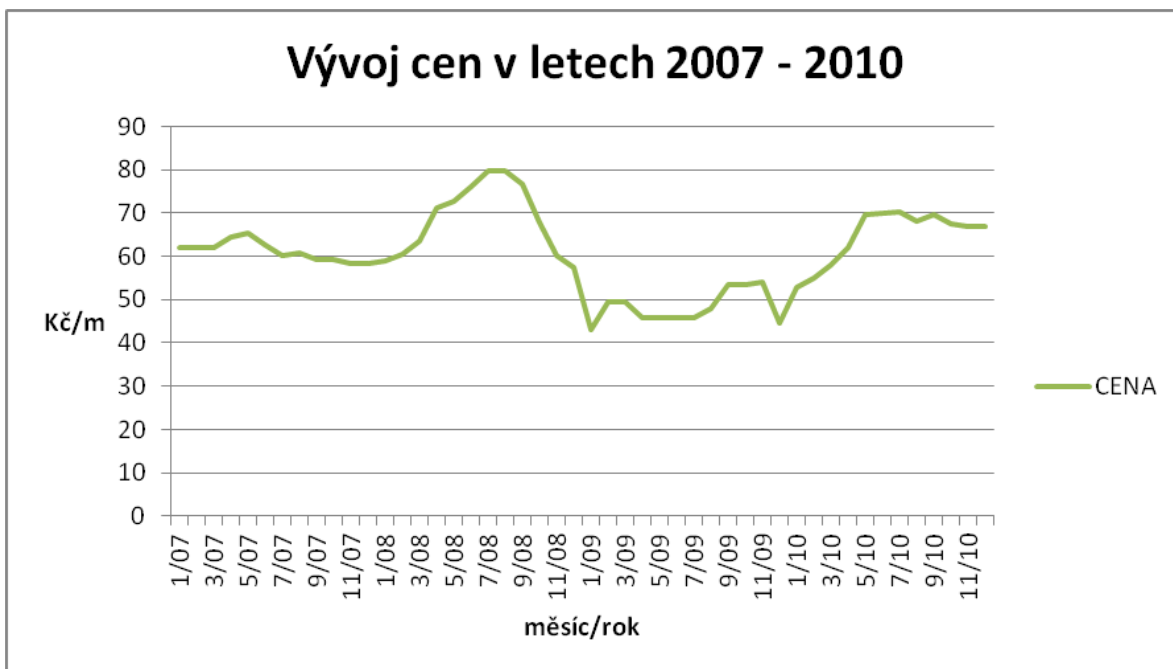
Zdroj: vlastní zpracování

Posledním druhem materiálu, u kterého bude sledován cenový vývoj v posledních osmi letech, je trubka svařovaná 5/4". Ani tomuto druhu materiálu se hospodářská krize nevyhnula. Ceny v roce 2008 vystoupaly až k 80 Kč/m oproti průměrné ceně, která se obvykle pohybovala kolem 60 Kč/m. V roce 2009 následoval obrovský pokles cen, který postupně snižoval cenu materiálu až na 40 Kč/m. Toto můžete vidět v tabulce č. 6 a poté na obrázcích č. 8 a č. 9.

Tabulka 6: Vývoj cen(kč/m) trubka svařovaná 5/4"

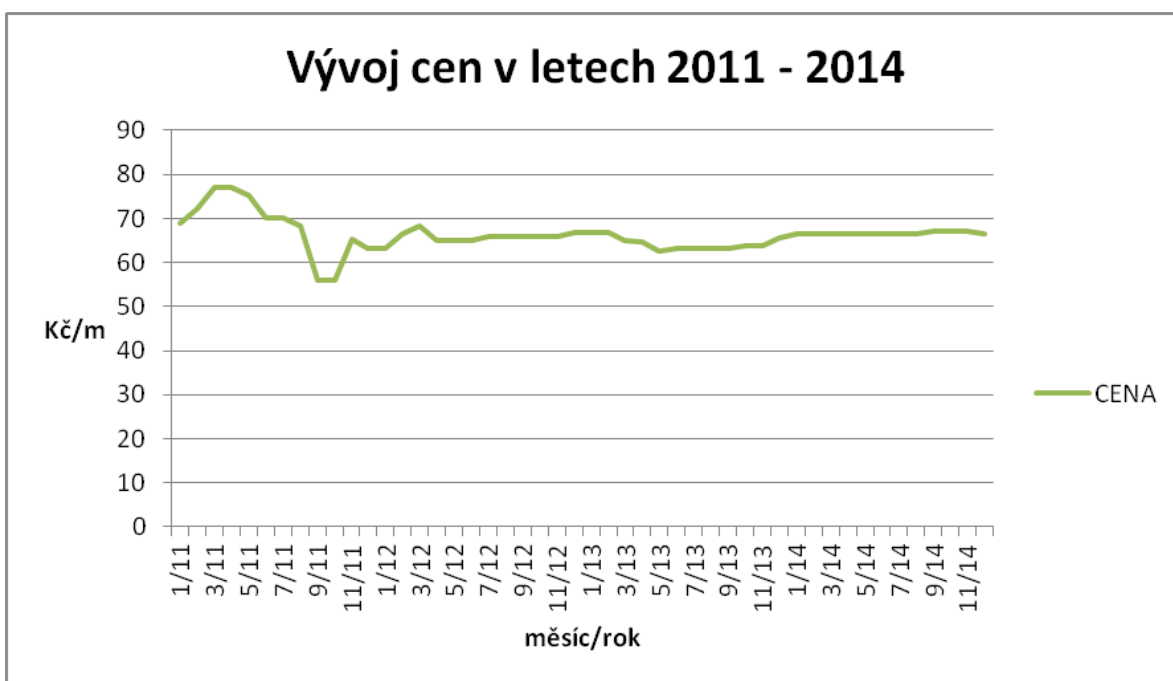
Roky	Měsíc											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2007	61,90	61,90	61,90	64,40	65,35	62,65	60,20	60,80	59,25	59,25	58,30	58,30
2008	58,90	60,45	63,55	71,30	72,85	75,95	79,70	79,70	76,60	67,90	60,15	57,35
2009	42,95	49,60	49,60	45,90	45,90	45,90	45,90	48,05	53,35	53,60	53,95	44,45
2010	52,70	54,90	58,00	62,10	69,75	69,90	70,40	68,20	69,75	67,50	67,00	67,00
2011	68,85	72,30	76,90	76,90	75,35	70,10	70,10	68,20	55,90	55,90	65,40	63,25
2012	63,25	66,65	68,20	65,10	65,10	65,10	66,05	66,05	66,05	66,05	65,85	66,75
2013	66,70	64,60	65,00	64,60	62,50	63,05	63,05	63,05	63,05	63,65	63,65	65,60
2014	66,45	66,45	66,45	66,45	66,45	66,45	66,45	66,60	67,05	67,05	67,05	66,45

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 8: Vývoj cen trubka svařovaná 5/4" - v letech 2007 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 9: Vývoj cen trubka svařovaná 5/4" - v letech 2011 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování

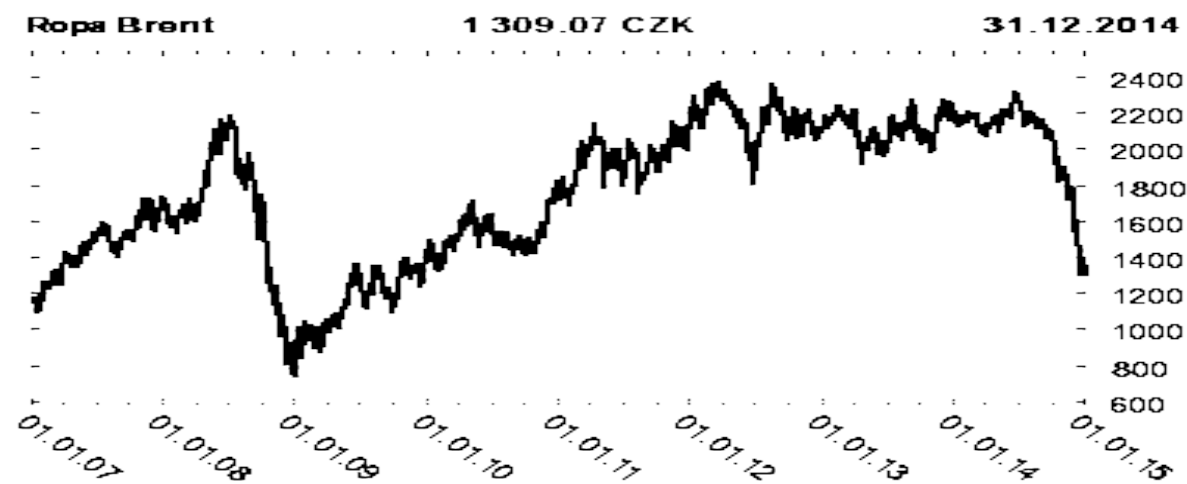
6 VLIV FAKTORŮ NA CENU HUTNÍHO MATERIÁLU

Tato kapitola bude pojednávat o významných faktorech, které mají vliv na cenu vybraných komodit ve vybrané společnosti. Mezi tyto faktory vedení společnosti zařadilo poptávku, hospodářskou krizi, cenu ropy, ceny komodit, elektřinu, mzdy, kurzy měn a inflaci.

U každého grafu v předchozí kapitole je zřejmé, že ceny hutního materiálu se pohybují v určitém pravidelném cyklu. Jde zde především o to, že ceny v první polovině roku mírně stoupají a v následující druhé polovině roku opět začnou klesat. Takto se ceny vyvíjejí bez větších změn pravidelně každý rok. Faktorem ovlivňujícím tento cyklus je především poptávka, která před létem stoupá, protože lidé kupují více.

Jak již bylo zmíněno, hlavním faktorem, který ovlivnil cenu hutního materiálu, byla především hospodářská situace, někdy též označována jako Globální krize v roce 2008. První příčinou této situace byla Americká hypoteční krize v roce 2007. Ta se postupně rozšířila na světovou krizi. Tuto situaci podpořily i vysoké ceny ropy v první polovině roku 2008. Zvýšení cenové hladiny ropy zapříčinil hlavně slabý dolar. Krize propukla naplno v druhé polovině roku 2008, kdy zapříčinila snížení ceny ropy, propad na akciových trzích a finanční problémy zasáhly i velké světové banky. V ČR se tato krize projevila především hromadným propouštěním v průmyslových odvětvích, snižováním exportu, snižováním spotřebitelských výdajů apod. Vlivem této krize došlo ke znehodnocení zásob. Na skladech byl materiál za vyšší cenu, než za kterou ho bylo možno v následujících měsících koupit. Zásoby se tedy musely přecenit, aby podnik nadále zůstal konkurenceschopný.

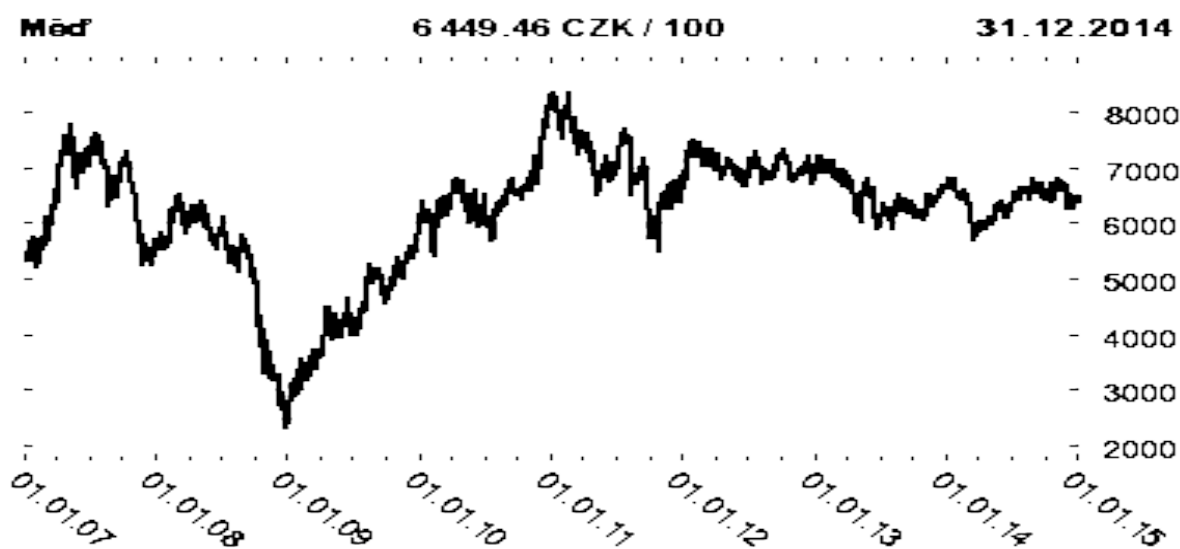
Na vývoj cen má také vliv vývoj cen ropy, který můžete vidět na obrázku č. 10.

Obrázek 10: Vývoj cen ropy od 1. 1. 2007 do 1. 1. 2015 (CZK – 1 barel)

Zdroj: [9]

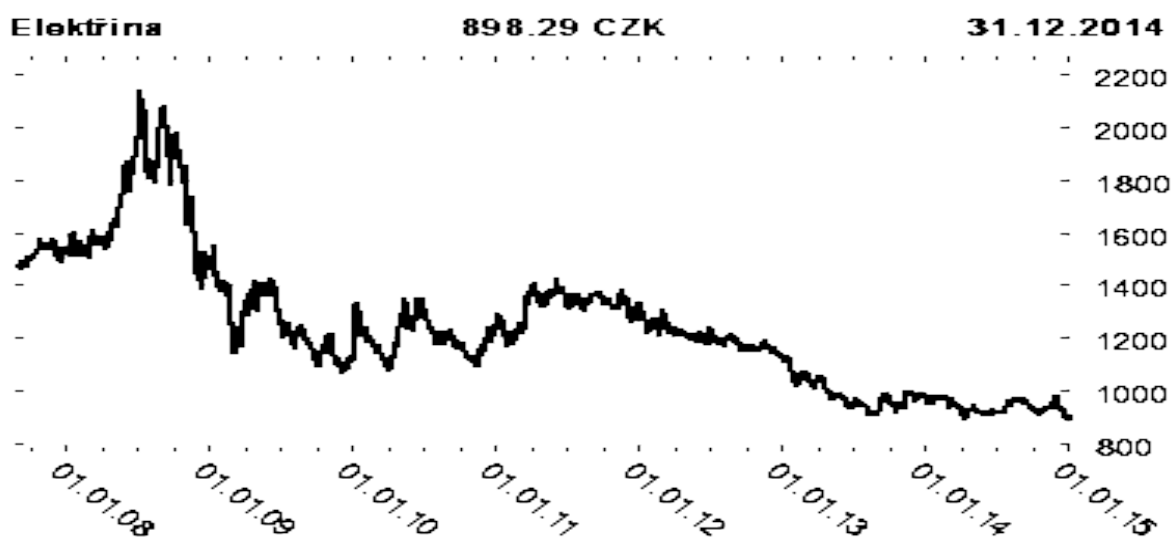
Dalším faktorem, který průběžně ovlivňuje ceny hutního materiálu, je vývoj cen komodit, ze kterých je hutní materiál vyráběn, a obchodování s těmito komoditami na komoditních burzách. Společnost nemá ve své nabídce měděné trubky, ale měď je důležitá pro výrobu hutního materiálu a cena je ovlivňována cenou této komodity na burze. Pouze pro představu je uveden následující obrázek č. 11, který zobrazuje vývoj cen mědi za posledních osm let.

Obrázek 11: Vývoj cen mědi od 1. 1. 2007 do 1. 1. 2015 (CZK – 1 libra)

Zdroj: [9]

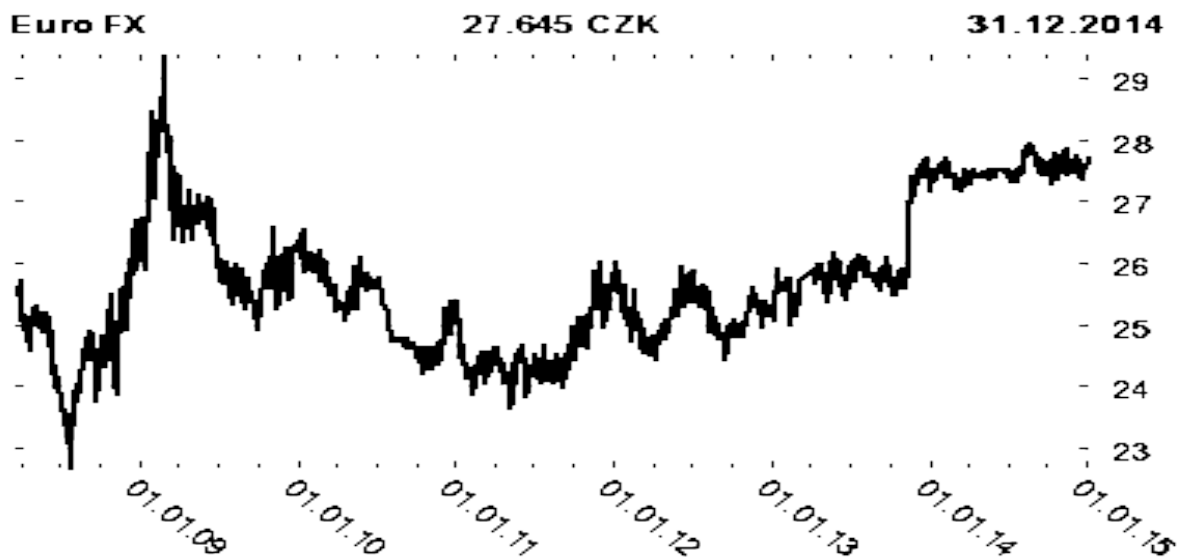
Mezi další faktory, které v průběhu let ovlivňovaly cenu hutního materiálu, byly například i ceny elektřiny a mzdy. Mzda je důležitý faktor. V případě, že mají lidé dostatek finančních prostředků, jsou ochotni i nakupovat za vyšší ceny. Vývoj cen elektřiny je vidět na následujícím obrázku č. 12.

Obrázek 12: Vývoj cen elektřiny od 1. 1. 2008 do 1. 1. 2015 (CZK – 1 MWh)

Zdroj: [9]

Předposledním důležitým faktorem, který má vliv na změnu ceny, jsou u zahraničních dodavatelů změny kurzů měn. Ceny, které jsou zde zpracovávány, jsou ceny od tuzemského dodavatele, a kurzy zde tudíž nemají tak významný vliv. Naproti tomu jiný materiál, především větších rozměrů, je nakupován od zahraničních dodavatelů, a dopad měnových kurzů je zde tedy patrný, což dokládá následující obrázek č. 13, kde je zaznamenán vývoj Eura za posledních osm let.

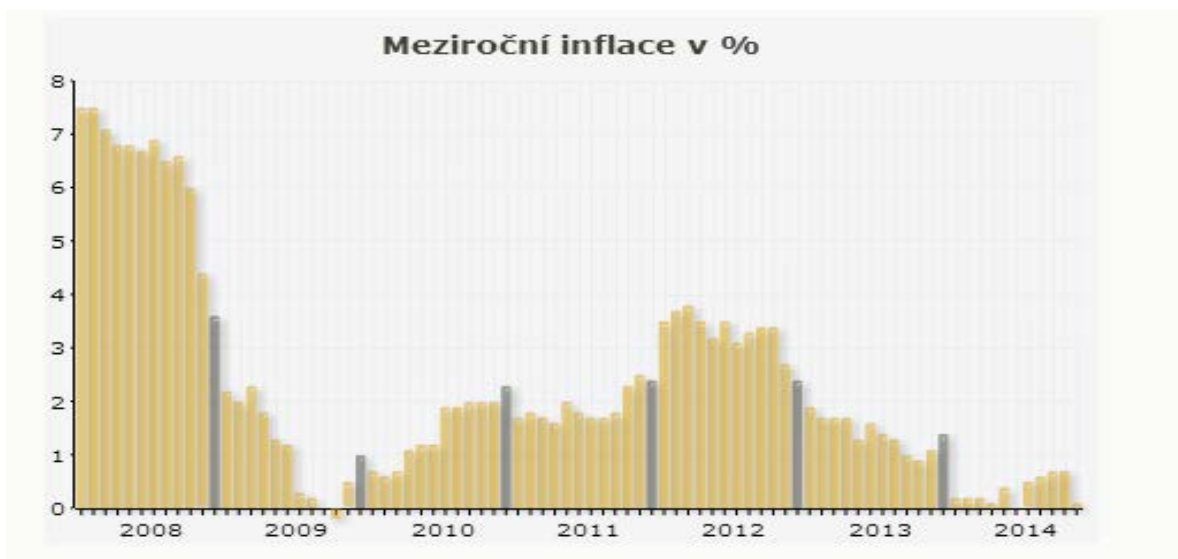
Obrázek 13: Vývoj cen Eura od 1. 1. 2009 do 1. 1. 2015

Zdroj: [9]

Posledním faktorem je inflace, která má za následek změnu cen, což je zvýšení celkové cenové hladiny, a tedy snížení kupní síly peněz. Nízká míra je jedním z cílů hospodářské politiky státu. Tento faktor se může členit podle několika hledisek:

- podle příčin, kde rozlišujeme inflaci taženou poptávkou, nebo inflaci taženou nabídkou.
- podle velikosti rozlišujeme inflaci mírnou, pádivou a hyperinflaci.

Následující obrázek č. 14 ukazuje vývoj inflace v posledních letech. I zde jsou vidět následky hospodářské krize, která proběhla v letech 2008 a 2009.

Obrázek 14: Vývoj inflace od roku 2008 do roku 2014

Zdroj: [9]

6.1 Vlastní návrhy a opatření

V tabulce č. 7 je znázorněna důležitost jednotlivých faktorů pro podnik a je zde uvedena pravděpodobnost těchto faktorů. Pořadí faktorů bylo stanoveno na základě konzultace s vedoucím pracovníkem společnosti. Jak vyplývá z této tabulky, nejdůležitějším faktorem s největší pravděpodobností je vývoj cen komodit, poptávka a následně sem patří i hospodářská krize, která však tento podnik postihla zatím jen jednou. Mezi faktory s menší důležitostí, a tedy i menší pravděpodobností, patří cena ropy následovaná elektřinou, mzdou, kurzy měn a inflací.

Tabulka 7: Komparace faktorů

POŘADÍ	FAKTOR	PRAVDĚPODOBNOST	PRAVDĚPODOBNOST V %
1.	Komodity	0,30	30
2.	Poptávka	0,25	25
3.	Hospodářská krize	0,15	15
4.	Cena ropy	0,10	10
5.	Elektřina	0,07	7
6.	Mzdy	0,06	6
7.	Kurzy měn	0,04	4
8.	Inflace	0,03	3
CELKEM	FAKTORY	1	100

Zdroj: vlastní zpracování

Některé z těchto faktorů společnost nemůže sama zásadním způsobem ovlivnit. Jedná se především o hospodářskou krizi, kterou není společnost schopna předpovídat s velkým předstihem. Proto, jak již bylo zmíněno, když nastala tato situace, muselo se přijít s okamžitým řešením, aby se minimalizovaly ztráty. Firma musela přecenit veškeré zásoby na skladě. Společnost by se měla alespoň v menší míře snažit predikovat takto nevyhnutelné situace a mít připraveno okamžité řešení.

Faktor, který nemůže společnost v žádném případě ovlivnit, je inflace, kurzy měn, mzdy a elektřina. Poptávka je jeden z faktorů, který lze alespoň částečně ovlivnit. Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, poptávka hutního materiálu se každý rok opakuje v pravidelném cyklu. V první polovině roku poptávka stoupá, což je způsobeno především potřebou hutního materiálu na jaře a v létě, kdy slouží například pro výstavby plotů a dalších. V druhé polovině roku poptávka začíná klesat a zde dochází ke snižování ceny, aby zákazníci i nadále kupovali alespoň v menším množství. Poptávku společnost může ovlivnit například tím, že zlepší reklamu nabízeného hutního materiálu, nebo nabídne i jiné druhy materiálů.

Je zde důležité zmínit i neobnovitelné přírodní zdroje, mezi které patří například ropa, měď, zlato, stříbro a jiné. Podnik by měl investovat do těchto komodit a využívat např. e-aukce.

Problém s hutním materiálem by mohl nastat v případě, že by byl nahrazen novými druhy materiálů, například v budoucnu by ho ve větším množství mohl nahradit plast.

ZÁVĚR

Teoretická část této bakalářské práce je zaměřena především na české i zahraniční komoditní burzy. Je zde přiblížena historie burz, některé burzy jak z ČR, tak ze zahraničí, jsou charakterizovány a stručně popsány. Dále jsou zde představeny komodity, se kterými se obchoduje na světových trzích.

V České republice je obchodování na komoditních trzích méně oblíbený způsob. Lidé věří komoditám méně než obchodování na finančních trzích, ale v současné době zájem o komodity a důvěra v ně stále roste. Jedním z kladů investování na komoditních trzích je jasná představa do čeho investujeme.

Druhá část této bakalářské práce je věnována vývoji cen hutního materiálu ve vybraném podniku, konkrétně ve společnosti JIRY, spol. s.r.o. Ceny, které zde byly zkoumány, byly poskytnuty vybranou společností za posledních osm let fungování podniku u čtyř základních druhů hutního materiálu, který se ve společnosti prodává nejvíce. Jsou nakupovány každý měsíc a mohou být tedy sledovány podrobně.

Na základě zvolených údajů byly také uvedeny faktory, které ovlivňují vývoj těchto cen ať už pozitivně, či negativně. Mezi nejdůležitější faktory, které ovlivňují cenu hutního materiálu, patří především změna cen komodit a poptávka po hutním materiálu. Poptávka je zde zřejmá z důvodu pravidelného opakování vývoje cen v každém roce, tedy že v první polovině poptávka stoupá, a tedy i ceny jsou vyšší, zatímco v druhé polovině roku poptávka začne klesat, a s ní i ceny. Dalším důležitým faktorem, který výrazně ovlivnil cenu hutního materiálu, byla hospodářská krize v roce 2008, která vyvolala nutnost přecenit stávající zásoby na skladě. Další faktory, které ovlivňují ceny hutního materiálu, mají menší pravděpodobnost, ale také stojí za zmínku. Řadíme mezi ně například cenu ropy, elektřiny, mzdy, kurzy měn a inflaci.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BERANOVÁ, Tereza. Vývoj výkupních cen vybraných komodit v Zemědělské společnosti Horní Krupá, a. s. [online]. Pardubice, 2012 [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/46081/2/BeranovaT_VyvojVykupnich_JN_2012.pdf.pdf. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice.
- [2] ČESKOMORAVSKÁ KOMODITNÍ BURZA KLADNO [online]. 2014 [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://www.cmkbk.cz/>
- [3] E-BURZA [online]. 2011 [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://www.e-burza.cz/AKCIE-KOMODITY-FOREX/Komoditni-burzy.html>
- [4] FINEZ.CZ [online]. [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://www.finez.cz/odborne-clanky/komodity/patri-komodity-do-portfolia/>
- [5] HIGHSKY BROKERS [online]. [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <https://www.highsky.cz/prehled-trhu/trhy/komoditni-trhy#buttonsTop>
- [6] KOMODITNÍ BURZA PRAHA [online]. 2011 [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://www.kbp.cz/>
- [7] KOMODITNÍ BURZA ŘÍČANY [online]. © 2002-2014 [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://www.burzaricany.cz/>
- [8] KOMODITNÍ BURZY [online]. 2002 [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://agroodbytcr.sweb.cz/burzy.htm#hradec>
- [9] KURZY.CZ [online]. [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/>
- [10] MALEČKOVÁ, Veronika, Martin SIVEK a Jakub JIRÁSEK. Vybrané příklady z ekonomiky nerostných surovin [online]. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2012, 1 CD-ROM [cit. 2014-12-14]. ISBN 978-80-248-2827-5. Dostupné z: http://geologie.vsb.cz/loziska/cvekonomika/8_teorie.html
- [11] NESNÍDAL, Tomáš. Obchodování na komoditních trzích: průvodce spekulanta. 2. rozš. vyd. / . Praha: Grada, 2007, 200 s. ISBN 80-247-1851-0.
- [12] OBCHODNÍ REJSTŘÍK: HRAPRAKO [online]. © 2002-2015 [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://obchodnirejstrik.cz/hraprako-komoditni-burza-27796230/>
- [13] OBCHODNÍ REJSTŘÍK: Obchodní burza Hradec Králové [online]. [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://obchodnirejstrik.cz/obchodni-burza-hradec-kralove-64259731/>

- [14] OBCHODNÍ REJSTŘÍK: Plodinová burza Brno [online]. © 2002-2014 [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://obchodnirejstrik.cz/plodinova-burza-brno-48533149/>
- [15] PLODINOVÁ BURZA BRNO [online]. [cit. 2014-11-23]. Dostupné z: http://www.pbb.cz/cz_index.html
- [16] REJNUŠ, Oldřich. Finanční trhy. 3., rozš. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2011, 689 s. *Ekonomie* (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-128-3.
- [17] ROGERS, Jim. Žhavé komodity: jak může kdokoliv investovat se ziskem na světových trzích. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2342-6.
- [18] SHIPMAN, Mark. Komodity: jak investovat a vydělat. Vyd. 1. Brno: Computer Press, c2007, x, 133 s. ISBN 978-80-251-1866-5.
- [19] SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. Podniková ekonomika. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, xxv, 445 s. *Beckovy ekonomické učebnice*. ISBN 978-80-7400-336-3.
- [20] ŠVARCOVÁ, Jena. *Ekonomie: stručný přehled : teorie a praxe aktuálně a v souvislostech : učebnice* : [2013/2014]. Zlín: CEED, 2013, 303 s. ISBN 978-80-87301-17-3.
- [21] TRHY.MĚŠEC.CZ: Jaké komodity se kde obchodují a co jsou to futures a margin? [online]. 2009 [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://trhy.mesec.cz/clanky/jake-komodity-a-kde-se-obchoduji/>
- [22] VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. Podnikání malé a střední firmy. 3. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012, 332 s. *Expert* (Grada). ISBN 978-80-247-4520-6.
- [23] VESELÁ, Jitka. *Burzy a burzovní obchody: výchozí texty ke studiu*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2005, 190 s. ISBN 80-245-0939-3.
- [24] VOCHOZKA, Marek a Petr MULAČ. Podniková ekonomika. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 570 s. *Finanční řízení*. ISBN 978-80-247-4372-1.
- [25] VÝROBA ŽELEZA A OCELI [online]. [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: http://geologie.vsb.cz/loziska/suroviny/vyroba_zeleza.html
- [26] ZÁKON Č.229/1992 Sb. ze dne 23. dubna 1992 o komoditních burzách. In: 1992. Dostupné z: http://www.pxe.cz/pxe_downloads/Rules_Regulation/Cz/Zakon_o_komoditnich_burzach.pdf